

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 217/2024-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov **ARTRA s.r.o.**, Víťazná 394/44, Partizánske, IČO 31 594 689, **JANOLI, s.r.o.**, Uzovce 26, IČO 36 515 507, **ČECHOVO, s. r. o.**, Námestie slobody 39, Sabinov, IČO 46 186 484, **JASTA Slovakia, s.r.o.**, Orechová 5, Prešov, IČO 36 491 799, **Ing. Jaroslav Marinica**, Malinová 13681/20, Prešov, IČO 37 533 924, zastúpených **URBAN & PARTNERS s.r.o.**, advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave (predtým Krajský súd v Bratislave) v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/189/2021 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Správneho súdu v Bratislave (predtým Krajského súdu v Bratislave) v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/189/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Správne mu súdu v Bratislave sa **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/189/2021 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľom v 1. až 5. rade **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie každému po **1 000 eur**, ktoré im **j e** Správny súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Správny súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania **2 636,21 eur** a zaplatiť ich právne mu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 217/2024 z 25. apríla 2024 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov, doručенú ústavnému súdu elektronickou formou 26. januára 2024, a to v časti, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu (predtým krajského súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/189/2021 [predtým vedenom pod sp. zn. 1S/189/2021 (ďalej len „napadnuté konanie“)], a vo zvyšnej časti namietajúcej porušenie označených práv postupom Protimonopolného úradu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 0009/OKT/2017 ju ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol. Súčasne navrhujú, aby ústavný súd prikázal správne súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal im primerané finančné zadostučinenie (špecifikované jednotlivo pre každého sťažovateľa samostatne proti každému z označených porušovateľov ich základných práv, pozn.) a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia rozporujú postup protimonopolného úradu, ktorý proti nim 6. júna 2017 začal správne konanie a 5. decembra 2019 vydal prvostupňové rozhodnutie, ktorým označil konanie sťažovateľov za dohodu obmedzujúcu hospodársku súťaž, uložil im pokuty vrátane zákazu účasti na verejnom obstarávaní, obchodnej verejnej súťaži alebo inej obdobnej súťaži na dobu troch rokov. Na podklade sťažovateľmi podaného rozkladu rada protimonopolného úradu ako druhostupňový správny orgán vydala 19. mája 2021 rozhodnutie, ktorým prvostupňové rozhodnutie zmenila v časti výšky uložených pokút a sťažovateľom uložila zákaz účasti na verejnom obstarávaní na dobu troch rokov. Sťažovatelia podali 30. júla 2021 na krajskom súde správnu žalobu, ktorou sa domáhajú preskúmania zákonnosti označených rozhodnutí protimonopolného úradu a keďže bolo zistené, že preskúmania zákonnosti rovnakých rozhodnutí sa podanou žalobou domáha aj iný účastník správneho konania, uznesením krajského súdu z 28. septembra 2021 došlo k ich spojeniu na spoločné konanie. Následne 14. októbra 2021 krajský súd pristúpil k vyzve na zaplatenie súdneho poplatku, 12. novembra 2021 žalovaný doručil krajskému súdu administratívny spis a 18. novembra 2021 aj svoje vyjadrenie k veci. Krajský súd 19. novembra 2021 zaslal žalobcom vyjadrenie žalovaného a uznesením z 13. decembra 2021 zamietol návrh sťažovateľov na priznanie odkladného účinku správnej žaloby.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Podľa sťažovateľov krajský súd nariadil termín súdneho pojednávania až po ich opakovaných žiadosťiach (datované 31. januára 2022 a 30. augusta 2022, pozn.), a to na 1. december 2022, na ktorom boli vyzvaní konkretizovať svoje tvrdenie o neúplnosti administratívneho spisu, a preto krajský súd ďalší termín odročil na neurčito, avšak ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebol nariadený nový termín pojednávania a ani v merite veci nebolo rozhodnuté. V tejto súvislosti

namietajú aj opakovanú výzvu krajského súdu, ktorý ich nielen na súdnom pojednávaní, ale aj písomnosťou zaslanou 19. apríla 2023 požiadal špecifikovať tvrdenia o neúplnosti administratívneho spisu, a to aj napriek tomu, že tak urobili už podaním z 22. decembra 2022. Súčasne akcentujú zistenie ústavného súdu, ktorý v uznesení č. k. III. ÚS 19/2023-38 z 26. januára 2023 (ďalej len „uznesenie ústavného súdu“) o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti konštatoval nečinnosť krajského súdu v období od 13. decembra 2021 do 1. decembra 2022. Na podklade uvedeného odôvodnili zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

4. Predseda správneho súdu poukázal na personálnu poddimenzovanosť sudcov, početnosť agendy prebranej po reforme správneho súdnictva (celkom 5 766 nerozhodnutých vecí, pozn.) a vyjadril stotožnenie s názorom sudcu spravodajcu, ktorý bol do funkcie sudcu vymenovaný 31. októbra 2023. Po uvedení chronológie úkonov výslovne nezaujal stanovisko k postupu predtým konajúceho (do 31. mája 2023, pozn.) krajského súdu, upozornil, že sťažnosť sťažovateľov na prietahy v konaní bola predsedníčkou krajského súdu vyhodnotená ako nedôvodná a obdobne aj ich predošlú ústavnú sťažnosť ústavný súd odmietol, pričom rezultoval, že prejednávaná vec nie je skutkovo zložitá, boli uskutočnené úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu (doručenie vyjadrenia žalovaného z 19. júna 2023 ostatným účastníkom, pozn.), avšak toho času nie je stanovený termín súdneho pojednávania ani verejného vyhlásenia rozsudku.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

6. Pred samotným ústavnoprávnym prieskumom ústavný súd pripomína prechod výkonu súdnictva v prejednávanej veci (§ 3 ods. 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení) z Krajského súdu v Bratislave na Správny súd v Bratislave, čím sa v dôsledku zmeny pasívne legitimovaného subjektu a spisovej značky konania implikuje potreba úpravy enunciátu, tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

8. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade

s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

9. Z hľadiska povahy veci ústavný súd opakovane (bod 20 uznesenia ústavného súdu, pozn.) rezultuje, že predmetom napadnutého konania je žaloba vo veci správneho trestania a týka sa preskúmania zákonnosti rozhodnutí protimonopolného úradu o dohode medzi šiestimi podnikateľmi, ich koordinovaným postupom pri predkladaní ponúk do verejných obstarávaní prostredníctvom elektronického systému za obdobie viac ako 2 rokov, pričom preskúmané rozhodnutia sa týkali 276 zákaziek, ktorých sa zúčastnili sťažovatelia. Správna žaloba sťažovateľov tak netvorí bežnú a rutinnú agendu správnych súdov. Aj z tohto dôvodu, ale aj z dôvodu, že predmetom posúdenia je pomerne veľké množstvo skutočností a dôkazov, možno konštatovať, že ide o vec skutkovo aj právne pomerne zložitejšiu. Odhliadnuc od uvedeného, ústavný súd pripomína svoju judikatúru, že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 434/2021, I. ÚS 405/2022). V správaní sťažovateľov neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na dĺžku napadnutého konania. Naopak, početnými urgenciami sa domáhali rozhodnutia o odkladnom účinku správnej žaloby, ako aj nariadenia termínu súdneho pojednávania a na výzvu krajského súdu v stanovenej lehote doplnili aj tvrdenia o neúplnosti administratívneho spisu (bližšie bod 10 tohto nálezu, pozn.), hoci bez presného označenia takejto špecifikácie, čo krajský súd pravdepodobne viedlo k opakovanej výzve na doplnenie zo 4. apríla 2023.

10. Pokiaľ ide o postup konajúcich súdov v napadnutom konaní, bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že po procesných úkonoch spojených s doručovaním správnych žalôb (podané 21. júla 2021 zo strany žalobcu v prvom rade a 30. júla 2021 sťažovateľmi, pozn.), spojení veci na ďalšie konanie a vydaní uznesenia č. k. 1S/189/2021-410 z 13. decembra 2021 (právoplatného 5. januára 2022, pozn.) o zamietnutí návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe zostal krajský súd nečinný, okrem súdneho pojednávania uskutočneného 1. decembra 2022 (nariadeného 3. októbra 2022 po podaní sťažnosti predsedovi súdu na prietahy v konaní z 30. augusta 2022, pozn.) nevykonal v roku 2022 žiadny úkon smerujúci k prejednaniu veci a ďalšie pojednávanie odročil na neurčito, a to z dôvodu potreby žalobcami predstavenej argumentácie o neúplnosti administratívneho spisu, na ktoré sťažovatelia reagovali podaním doručeným 22. decembra 2022 a žalobca v prvom rade vyjadrením doručeným 2. januára 2023. Nesústreďený postup súdov pretrval aj v roku 2023, keď po zaslaní vyjadrení žalobcov žalovanému (pripis z 28. marca 2023, pozn.) a jeho pomerne oneskorenom vyjadrení z 19. júna 2023 (doručené správne súdu 22. júna 2023, pozn.) zostal absolútne nečinný aj správny súd, keďže okrem pokynu sudcu spravodajcu z 28. júla 2023 na zaslanie vzájomných vyjadrení účastníkov konania nie je v súdnom spise evidovaný žiadny ďalší úkon a ani známy predpokladaný termín rozhodnutia.

11. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

12. Keďže v napadnutom konaní nebolo právoplatné rozhodnuté, ústavný súd prikázal správne mu súdu konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

13. Každý zo s'ťažovateľov sa domáha, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie od správne mu súdu 3 360 eur. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť správneho súdu, predmet napadnutého konania, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal každému zo s'ťažovateľov finančné zadost'učinenie po 1 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

14. S'ťažovatelia, resp. ich právny zástupca si požadovanú náhradu trov konania vyčísľili nesprávne, a preto ústavný súd vychádzal z obsahu s'ťažnostného spisu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 251 a nasl. Civilného sporového poriadku) a s'ťažovateľom podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej s'ťažnosti) v sume dvakrát po 343,25 eur [§ 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Takto určená suma sa uplatní za úkony v prospech prvého zastúpeného a pre každého ďalšieho zastúpeného sa odmena kráti o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, t. j. na sumu 171,63 eur za jeden úkon. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 preto spolu s režijným paušalom (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje u prvého s'ťažovateľa 713,96 eur (2 x 343,25 + 2 x 13,73) a u ostatných štyroch s'ťažovateľov 1 482,88 eur (4 s'ťažovatelia x 2 úkony x 171,63 eur + 4 s'ťažovatelia x 2 režijne paušály x 13,73 eur). Trovy právneho zastúpenia všetkých s'ťažovateľov predstavujú celkovú sumu 2 196,84 eur. Ústavný súd priznanú odmenu podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 439,37 eur, pretože aj keď právny zástupca s'ťažovateľov sám nepreukázal skutočnosť, že je platiteľom tejto nepriamej dane, ústavný súd vlastnou činnosťou a vo verejnosti dostupnom zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH, vedenom finančnou správou Slovenskej republiky, zistil, že právny zástupca s'ťažovateľov je platiteľom DPH. K vyhľadávacej činnosti pristúpil vzhľadom na informácie o právnom zástupcovi uvedené v zaslanom vyčíslení trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu